

SAVIENĪBAS AUGSTĀ
PĀRSTĀVE ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 4.8.2016.
JOIN(2016) 37 final

ANNEX 1

PIELIKUMS

dokumentam

**Kopīgs priekšlikums
Padomes Lēmumam**

**par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Pamat nolīgumu par partnerību un
sadarbību starp Eiropas Savienību un Malaizijas valdību**

PAMATNOLĪGUMS PAR PARTNERĪBU UN SADARBĪBU STARP EIROPAS SAVIENĪBU UN MALAIZIJAS VALDĪBU

EIROPAS SAVIENĪBA¹, turpmāk “Savienība” vai “ES”,

no vienas puses,

un

MALAIZIJAS VALDĪBA, turpmāk “Malaizija”,

no otras puses,

turpmāk atsevišķi “Puse” un kopā “Puses”,

ŅEMOT VĒRĀ tradicionālās draudzības saiknes starp Pusēm un ciešās vēsturiskās, politiskās un ekonomiskās saites, kas tās vieno,

ĪPAŠU NOZĪMI PIEŠĶIROT to abpusējo attiecību visaptverošajai būtībai,

ŅEMOT VĒRĀ TO, ka šis nolīgums ir daļa no to plašākām un saskanīgākām attiecībām, pamatojoties uz nolīgumiem, kurus abas Puses ir noslēgušas,

ATZĪSTOT to, cik svarīga daudzveidīgā un daudzšķautņainā starptautiskā kopienā ir iecietība, pieņemšana un savstarpējā cieņa, un atzīstot mērenības vērtību,

VĒLREIZ APLIECINOT Pušu uzticību cieņai pret demokrātijas principiem un cilvēktiesībām, kas formulētas Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā (“UDHR”) un citos saistošos starptautiskos instrumentos cilvēktiesību jomā, kuros tās ir Puses,

VĒLREIZ APLIECINOT savu apņemšanos īstenot tiesiskuma un labas pārvaldības principus un vēlmi veicināt savas tautas ekonomisko un sociālo progresu, ņemot vērā ilgtspējīgas attīstības principu un vides aizsardzības prasības,

PAUŽOT VĒLMI veicināt sadarbību starptautiskās stabilitātes, tiesiskuma un drošības jomā kā pamata priekšnoteikumu ilgtspējīgas sociālās un ekonomiskās attīstības veicināšanai, nabadzības izskaušanai un to mērķu sasniegšanai, kas nosprausti Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam (“programma 2030. gadam”), kura tika pieņemta ar Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ģenerālās asamblejas Rezolūciju 70/1 (2015) “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam” ANO ilgtspējīgas attīstības samitā 2015. gada 25. septembrī,

UZSKATOT terorismu par draudu pasaules drošībai un vēloties pastiprināt to dialogu un sadarbību cīņā pret terorismu saskaņā ar attiecīgajiem ANO Drošības padomes (“ANO DP”) instrumentiem, jo īpaši ANO DP Rezolūciju 1373 (2001),

PAUŽOT apņemšanos novērst un apkarot visu veidu terorismu un izveidot iedarbīgus starptautiskus instrumentus, lai nodrošinātu tā izskaušanu,

ATZĪSTOT, ka visiem pasākumiem, kas veikti, lai apkarotu terorismu, ir jāatbilst Pušu saistībām starptautisko tiesību ietvaros, jo īpaši starptautiskajām cilvēktiesībām un humanitārajām tiesībām,

VĒLREIZ APLIECINOT, ka vissmagākie noziegumi, kuri satrauc starptautisko sabiedrību, nedrīkst palikt nesodīti, un starptautiskos kara noziegumu tribunālus, tostarp Starptautisko

¹ Nolīguma galīgā juridiskā būtība (vai tas būs jaukts vai tikai ar ES) tiks noteikta pirms parakstīšanas.

Krimināltiesu, uzskatot par nozīmīgiem sasniegumiem starptautiskā miera un tiesiskuma jomā,

ATZĪSTOT, ka masu iznīcināšanas ieroču ("MII") izplatīšana un to piegādes līdzekļi ir nopietns drauds starptautiskajai drošībai, un vēloties stiprināt dialogu un sadarbību šajā jomā,

ATZĪSTOT, ka parasto ieroču nekontrolēta aprīte apdraud starptautisko un reģionālo mieru, drošību un stabilitāti, un atzīstot sadarbības nepieciešamību nolūkā nodrošināt parasto ieroču atbildīgu nodošanu un apkarot kājnieku ieroču un vieglo ieroču un to munīcijas nelikumīgu tirdzniecību,

ATZĪSTOT 1980. gada 7. marta Sadarbības nolīguma starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Indonēziju, Malaiziju, Filipīnām, Singapūru un Taizemi – Dienvidaustrumu Āzijas valstu apvienības ("ASEAN") dalībvalstīm – un turpmāko pievienošanās protokolu nozīmību,

ATZĪSTOT, cik svarīgi ir stiprināt pašreizējās Pušu attiecības, lai uzlabotu to savstarpējo sadarbību, kā arī kopējo vēlmi stiprināt, padziļināt un dažādot attiecības abas Puses interesējošās jomās,

PAUŽOT apņemšanos veicināt visus ilgtspējīgas attīstības aspektus, tostarp vides aizsardzību un efektīvu sadarbību klimata pārmaiņu apkarošanā,

PAUŽOT apņemšanos veicināt starptautiski atzītus darba un sociālos standartus,

UZSVEROT to, cik svarīgi ir stiprināt sadarbību migrācijas jomā,

ATZĪMĒJOT, ka gadījumā, ja Puses šā nolīguma satvarā nolemj noslēgt konkrētus nolīgumus attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurus Savienība, iespējams, noslēgs, ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LESD") Trešās daļas V sadaļu, šādu turpmāku nolīgumu noteikumi nebūtu saistoši Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai, ja vien Savienība vienlaikus ar Apvienoto Karalisti un/vai Īriju attiecībā uz to līdzšinējām divpusējām attiecībām nepaziņo Malaizijai, ka Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai šādi nolīgumi ir kļuvuši saistoši kā Savienības daļai saskaņā ar Protokolu Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību ("LES") un LESD. Tāpat jebkādi turpmāki Savienības iekšējie pasākumi, kas nolīguma īstenošanai varētu tikt pieņemti, ievērojot iepriekšminēto V sadaļu, nebūtu saistoši Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai, izņemot, ja tās ir paziņojušas savu vēlmi piedalīties šādos pasākumos vai tos pieņemt saskaņā ar Protokolu Nr. 21. Tāpat atzīmējot arī, ka uz šādiem turpmākiem nolīgumiem vai šādiem turpmākiem Savienības iekšējiem pasākumiem attiektos Protokols Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots minētajiem Līgumiem,

IR VIENOJUŠĀS ŠĀDI.

I SADAĻA

BŪTĪBA UN DARBĪBAS JOMA

1. pants

Sadarbības pamats

1. Demokrātijas principu un cilvēktiesību ievērošana, kā noteikts *UDHR* un citos atbilstīgos starptautiskos cilvēktiesību instrumentos, kas piemērojami Pusēm, kā arī tiesiskuma principa ievērošana ir Pušu iekšpolitikas un starptautiskās politikas pamatā un ir būtiska šā nolīguma sastāvdaļa.

2. Puses apstiprina tām kopīgās vērtības, kas izklāstītas Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtos.

3. Puses apstiprina apņemšanos sekmēt ilgtspējīgu attīstību, sadarboties, lai risinātu ar klimata pārmaiņām un globalizāciju saistītos jautājumus, un dot savu ieguldījumu starptautiski atzītu mērķu sasniegšanai, jo īpaši stiprināt pasaules mēroga partnerību efektīvai attīstības sadarbībai, kā atjaunināts programmā 2030. gadam.

4. Puses atkārtoti apstiprina savu atbalstu labas pārvaldības principam visos tā aspektos.

5. Šā nolīguma īstenošanas pamatā ir dialoga, savstarpējas cieņas, vienlīdzīgas partnerības, vienprātības un starptautisko tiesību ievērošanas princips.

6. Puses apstiprina, ka sadarbību saskaņā ar šo nolīgumu īsteno saskaņā ar attiecīgajiem valstu tiesību aktiem, noteikumiem, normatīvajiem aktiem un politikas nostādņēm.

2. pants

Sadarbības mērķi

Šā nolīguma mērķis ir izveidot spēcīgāku partnerību starp Pusēm, kā arī padziļināt un pastiprināt sadarbību abpusēji interesējošos jautājumos, kas atspoguļo kopīgas vērtības un kopīgus principus.

II SADAĻA

DIVPUSĒJĀ, REĢIONĀLĀ UN STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

3. pants

Sadarbība reģionālajos un starptautiskajos forumos un organizācijās

1. Puses apņemas apmainīties ar viedokli un sadarboties reģionālos un starptautiskos forumos un organizācijās, piemēram, ANO un attiecīgās ANO aģentūrās, ES un ASEAN dialogā, ASEAN Reģionālajā forumā (ARF), Āzijas un Eiropas sanāksmē ("ASEM"), ANO konferencē par tirdzniecību un attīstību un Pasaules tirdzniecības organizācijā ("PTO").

2. Puses arī vienojas veicināt sadarbību starp ideju laboratorijām, akadēmiskajām aprindām, nevalstiskajām organizācijām un plašsaziņas līdzekļiem jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums. Šāda sadarbība var jo īpaši ietvert saistīto mācību organizēšanu, darbseminārus un seminārus, ekspertu apmaiņu, pētījumus un citus pasākumus, par kuriem Puses ir vienojušās.

4. pants

Reģionālā un divpusējā sadarbība

Katrā dialoga un sadarbības jomā atbilstīgi šim nolīgumam Puses, uzsverot jautājumus, uz ko attiecas ES un Malaizijas sadarbība, pēc savstarpējas vienošanās var sadarboties arī ar reģionālā līmeņa darbībām vai arī apvienojot abus formātus, ņemot vērā reģionālo lēmumu pieņemšanas procesu un attiecīgo reģionālo iedalījumu. Šajā saistībā, izvēloties atbilstošo

satvaru, Puses centīsies palielināt visu ieinteresēto pušu ietekmi un paplašināt to iesaistīšanos, vienlaicīgi pēc iespējas efektīvāk izmantojot pieejamos resursus un nodrošinot saskanību ar citām darbībām.

III SADAĻA

SADARBĪBA STARPTAUTISKĀ MIERA, DROŠĪBAS UN STABILITĀTES JOMĀ

5. pants

Cīņa pret terorismu

Puses atkārtoti apstiprina terorisma novēršanas un apkarošanas nozīmi, pilnībā ievērojot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos noteiktos principus, tiesiskumu un starptautiskās tiesības, tostarp piemērojamās starptautiskās cilvēktiesības un humanitārās tiesības, ņemot vērā ANO Vispārējo terorisma apkarošanas stratēģiju, kas ietverta ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcijā 60/288 (2006), kura pārskatīta ar ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju 62/272 (2008) un 64/297 (2010). Šajā kontekstā tās vienojas sadarboties terora aktu novēršanā un apkarošanā, jo īpaši:

- a) saistībā ar ANO DP Rezolūcijas 1267 (1999), 1373 (2001) un 1822 (2008), kā arī citu attiecīgo rezolūciju īstenošanu un saistošo starptautisko konvenciju un dokumentu ratifikāciju un īstenošanu,
- b) saskaņā ar starptautiskajiem un attiecīgās valsts tiesību aktiem apmainoties ar informāciju par teroristu grupām un to atbalsta tīkliem,
- c) apmainoties ar viedokļiem par līdzekļiem un metodēm terorisma un musināšanas veikt terora aktus apkarošanai, tostarp tehniskās jomās un mācībās, un apmainoties ar pieredzi terorisma novēršanā,
- d) sadarbojoties, lai padziļinātu starptautisko vienprātību par terorisma un terorisma finansēšanas apkarošanu un vienprātību attiecīgajā normatīvajā regulējumā, un rīkojoties, lai pēc iespējas ātrāk panāktu vienošanos par visaptverošu konvenciju par starptautisko terorismu, tādējādi papildinot pastāvošo ANO un citu piemērojamo starptautisko pretterorisma instrumentu klāstu,
- e) veicinot sadarbību starp ANO dalībvalstīm, lai efektīvi īstenotu ANO Vispārējo terorisma apkarošanas stratēģiju,
- f) īstenojot un uzlabojot Pušu sadarbību terorisma apkarošanā ES un ASEAN dialoga un ASEM ietvaros,
- g) apmainoties ar labāko praksi terorisma novēršanas un apkarošanas jomā.

6. pants

Smagi noziegumi, kuri satrauc starptautisko sabiedrību

1. Puses atkārtoti apstiprina, ka vissmagākie noziegumi, kuri satrauc starptautisko sabiedrību kopumā, nedrīkst palikt nesodīti un ka jāveic pasākumi, lai vērstos pret šiem noziegumiem attiecīgi vietējā vai starptautiskā līmenī un saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem un spēkā esošajām starptautiskajām saistībām. Šie pasākumi var ietvert diplomātiskos, humanitāros un citus miermīlīgus līdzekļus, kā arī starptautiskos kara noziegumu tribunālus un tiesas.
2. Starptautiskos kara noziegumu tribunālus, tostarp Starptautisko Krimināltiesu, Puses uzskata par nozīmīgiem sasniegumiem starptautiskā miera un tiesiskuma jomā.
3. Puses atkārtoti apstiprina, cik svarīga ir sadarbība ar šīm tiesām un tribunāliem saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem un piemērojamajām starptautiskajām saistībām.
4. Puses vienojas sadarboties nolūkā veicināt Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtu vispārēju piemērojamību.

7. pants

Masu iznīcināšanas ieroči

1. Puses atkārtoti apstiprina mērķi stiprināt starptautisko režīmu masu iznīcināšanas ieroču (MII) jomā. Puses uzskata, ka MII un to piegādes līdzekļu izplatīšana gan valstīm, gan nevalstiskiem veidojumiem ir viens no nopietnākajiem draudiem starptautiskajai stabilitātei un drošībai. Puses vienojas sadarboties un dot savu ieguldījumu starptautiskajai stabilitātei un drošībai, pilnībā ievērojot un valstī īstenojot to pastāvošās saistības, kas izriet no starptautiskajiem atbrūošanās un neizplatīšanas līgumiem, kā arī citām starptautiskām saistībām Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu ietvaros. Šis noteikums ir būtisks šā nolīguma elements.
2. Puses turklāt vienojas sadarboties un dot ieguldījumu nolūkā nostiprināt starptautisko neizplatīšanas un atbrūošanās režīmu:
 - a) veikt attiecīgus pasākumus, lai visus citus attiecīgos starptautiskos MII instrumentus parakstītu, ratificētu vai tiem pievienotos un tos pilnībā īstenotu, un veicināt vispārēju pievienošanos minētajiem instrumentiem,
 - b) īstenot un turpināt izstrādāt efektīvu valsts eksporta kontroli, ar kuras palīdzību pārraudzīt ar MII saistītu eksportu un tranzītu, tostarp veikt MII galapatēriņa kontroli divējāda lietojuma tehnoloģijām un nodrošināt efektīvas sankcijas par eksporta kontroles pārkāpumiem.
 - c) veicināt piemērojamo daudzpusējo nolīgumu vispārēju pieņemšanu un pilnīgu īstenošanu.
3. Puses atzīst, ka eksporta kontroles īstenošana nedrīkst kavēt starptautisko sadarbību saistībā ar materiāliem, aprīkojumu un tehnoloģijām, kas paredzētas miermīlīgiem nolūkiem, tomēr miermīlīgas izmantošanas mērķus nedrīkst izmantot kā aizsegu masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanai.
4. Puses vienojas par regulāru politisku dialogu, kas papildinās un konsolidēs minētās saistības. Šis dialogs var notikt reģionālā līmenī.

8. pants

Parastie ieroči

1. Puses atzīst, ka iekšzemes kontroles sistēmas ir svarīgas, lai parasto ieroču pārvadāšana noritētu saskaņā ar esošajiem starptautiskajiem standartiem. Puses atzīst, ka šādas kontroles ir svarīgi atbildīgi piemērot, lai veicinātu mieru, drošību un stabilitāti starptautiskā un reģionālā mērogā, kā arī lai mazinātu cilvēku ciešanas un novērstu parasto ieroču novirzīšanu.
2. Puses atzīst, ka vieglo ieroču un kājnieku ieroču, kā arī to munīcijas, nelikumīga ražošana, pārvadāšana un aprīte, kā arī šo ieroču pārmērīgā uzkrāšana, nepietiekama pārvaldīšana, neatbilstīgi nodrošinātas noliktavas un nekontrolēta izplatīšana turpina nopietni apdraudēt mieru un starptautisko drošību.
3. Puses vienojas ievērot un pilnā apjomā pildīt attiecīgās saistības attiecībā uz pienākumu apkarot kājnieku un vieglo ieroču un to munīcijas nelikumīgu tirdzniecību, kā nosaka spēkā esošie starptautiskie līgumi un ANO DP rezolūcijas, kā arī saistības saskaņā ar citiem starptautiskiem instrumentiem, kas piemērojami šajā jomā, piemēram, ANO Rīcības programmu par kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu visās tās izpausmēs.
4. Puses vienojas sadarboties divpusējā, reģionālā un starptautiskā līmenī attiecībā uz saviem centieniem nodrošināt atbildīgu parasto ieroču nodošanu un apkarot kājnieku ieroču un vieglo ieroču un to munīcijas nelikumīgu tirdzniecību. Puses vienojas nodrošināt sadarbību to centienos regulēt parasto ieroču starptautisko tirdzniecību vai uzlabot tās regulējumu un novērst, apkarot un izskaust ieroču nelikumīgu tirdzniecību. Puses arī vienojas notiekošajā pastāvīgajā politiskajā dialogā ietvert jautājumus, kas saistīti ar parastajiem ieročiem.

9. pants

Mērenība

1. Puses vienojas sadarboties, lai veicinātu mērenību dialogos, ar kuriem tiek risināti abām pusēm svarīgi jautājumi.
2. Puses vienojas vajadzības gadījumā veicināt mērenības vērtību reģionālos un starptautiskos forumos.
3. Puses vienojas sadarboties mērenības sekmēšanā, tostarp veicinot un atbalstot attiecīgas darbības, kā arī apmainoties ar labāko praksi, informāciju un pieredzi.

IV SADAĻA

SADARBĪBA TIRDZniecības UN IEGULDĪJUMU JOMĀ

10. pants

Vispārīgie principi

1. Puses iesaistās dialogā par jautājumiem, kas saistīti ar tirdzniecību un ieguldījumiem, nolūkā stiprināt un attīstīt daudzpusēju tirdzniecības sistēmu un divpusējo tirdzniecību starp tām.
2. Šajā nolūkā Puses sadarbojas cita ar citu tirdzniecības un ieguldījumu jomā cita starpā ar mērķi panākt brīvās tirdzniecības nolīgumu starp pusēm. Šāds nolīgums ir konkrēts nolīgums 52. panta 2. punkta nozīmē.
3. Puses varētu vēlēties attīstīt to tirdzniecības un ieguldījumu attiecības, izmantojot dialogu, sadarbību un iniciatīvas, par kurām tās ir vienojušās, cita starpā 11. līdz 17. pantā minētajās jomās.

11. pants

Sanitārie un fitosanitārie jautājumi

1. Puses sadarbojas sanitāro un fitosanitāro jautājumu (“SPS”) jomā, lai aizsargātu cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvību vai veselību Pušu teritorijā.
2. Puses apspriež un apmainās ar informāciju par attiecīgajiem pasākumiem, kā noteikts PTO Līgumā par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, Starptautiskajā augu aizsardzības konvencijā, Pasauls dzīvnieku veselības organizācijas un *Codex Alimentarius* komisijas ietvaros.
3. Puses vienojas sadarboties spēju veidošanā saistībā ar SPS jautājumiem. Šāda spēju veidošana ir pielāgota katras Puses vajadzībām, un to īsteno ar mērķi palīdzēt Pusei ievērot otras Puses SPS pasākumus.

12. pants

Tehniskie šķēršļi tirdzniecībai

Puses sekmē starptautisko standartu izmantošanu, sadarbojas un apmainās ar informāciju par standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām, jo īpaši PTO Nolīguma par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā ietvaros.

13. pants

Muita

Lai palielinātu starptautiskās tirdzniecības drošību un drošumu un nodrošinātu līdzsvarotu pieeju starp tirdzniecības veicināšanu un cīņu pret krāpšanu un pārkāpumiem, Puses dalās pieredzē un izskata iespējas saistībā ar:

- a) importa, eksporta un citu muitas procedūru vienkāršošanu,
- b) savstarpējas administratīvās palīdzības mehānismu izveidi,
- c) muitas un tirdzniecības noteikumu pārredzamības nodrošināšanu,
- d) sadarbības attīstīšanu muitas jomā,
- e) centieniem panākt viedokļu konvergenci un kopīgu rīcību saistošo starptautisko iniciatīvu, tostarp tirdzniecības veicināšanas, kontekstā.

14. pants

Ieguldījumi

Puses sekmē ieguldījumu lielāku plūsmu, attīstot pievilcīgu un stabilu vidi savstarpējiem ieguldījumiem ar konsekventa dialoga palīdzību, kura mērķis ir uzlabot izpratni un sadarbību ieguldījumu jautājumos, izpētīt administratīvos mehānismus, lai veicinātu ieguldījumu plūsmu, un veicināt stabilus, pārredzamus, atklātus un nediskriminējošus noteikumus ieguldītājiem.

15. pants

Konkurences politika

1. Puses veicinās konkurences noteikumu efektīvu piemērošanu un var sadarboties šajā jautājumā, ņemot vērā pārredzamības un procesuālā taisnīguma jēdzienu, lai nodrošinātu noteiktību uzņēmumiem, kas darbojas otras Puses tirgū.

2. Puses iesaistīsies tehniskās sadarbības pasākumos konkurences politikas jomā, ja Pušu sadarbības instrumentu un programmu ietvaros tam būs pieejams finansējums.

16. pants

Pakalpojumi

Puses izveido konsekventu dialogu, kas īpaši vērsts uz informācijas apmaiņu par Pušu attiecīgajām normatīvajām vidēm, pieejas veicināšanu abu Pušu tirgiem, tostarp izmantojot e-komerciju, piekļuves sekmēšanu kapitāla un tehnoloģiju avotiem, kā arī pakalpojumu tirdzniecības veicināšanu starp abiem reģioniem un trešo valstu tirgiem.

17. pants

Intelektuālā īpašuma tiesības

1. Puses vēlreiz apstiprina lielo nozīmi, ko tās piešķir intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai, tostarp ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, un katra Puse atbilstoši tām saistošajiem starptautiskiem standartiem apņemas izveidot atbilstīgus pasākumus ar mērķi nodrošināt šādu tiesību adekvātu, līdzsvarotu un efektīvu aizsardzību un izpildi, jo īpaši attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem. Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un realizācijas nodrošināšanai būtu jādod ieguldījums tehnoloģisko izgudrojumu veicināšanā un tehnoloģiju tālākā izplatīšanā, lai palielinātu ražotāju un tehnoloģisko zināšanu izmantotāju abpusēju izdevīgumu un tādā veidā sekmētu sociālo un ekonomisko labklājību, kā arī tiesību un pienākumu līdzsvarošanu.

2. Puses var apmainīties ar informāciju un pieredzi cita starpā šādos jautājumos:

- a) intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas prakse, sekmēšana, izplatīšana, racionalizēšana, pārvaldīšana, saskaņošana un aizsardzība,
- b) intelektuālā īpašuma tiesību efektīva piemērošana, izmantošana un komercializācija,
- c) intelektuālā īpašuma tiesību, tostarp pasākumu uz robežām, piemērošana.

3. Puses sadarbojas intelektuālā īpašuma tiesību jautājumos abpusēji interesējošās jomās nolūkā nodrošināt intelektuālā īpašuma tiesību efektīvu aizsardzību, izmantošanu un komercializāciju, balstoties uz to pieredzi, un veicina zināšanu izplatīšanu šajā jomā.

V SADAĻA

SADARBĪBA TIESISKUMA UN DROŠĪBAS JOMĀ

18. pants

Tiesiskums un tiesiskā sadarbība

1. Puses īpašu uzmanību pievērš tiesiskuma stiprināšanai.
2. Puses sadarbojas, lai stiprinātu visas attiecīgās iestādes, tostarp tiesu iestādes.
3. Pušu tiesiskā sadarbība cita starpā ietvers informācijas apmaiņu par tiesību sistēmām un tiesību aktiem.

19. pants

Personas datu aizsardzība

Puses vienojas apmainīties ar viedokļiem un dalīties pieredzē, lai veicinātu personas datu augstu aizsardzības līmeni, pamatojoties uz piemērojamajiem starptautiskajiem standartiem, tostarp ES, Eiropas Padomes un citiem starptautiskajiem juridiskajiem instrumentiem.

20. pants

Migrācija

1. Puses atkārtoti apstiprina sadarbības nozīmi migrācijas plūsmas pārvaldīšanai starp to teritorijām. Lai stiprinātu sadarbību, Puses – attiecīgā gadījumā un kad nepieciešams – var uzsākt dialogu, kas risinātu visus abpusēji interesējošos ar migrāciju saistītos jautājumus, vienlaicīgi ņemot vērā īpašo vajadzību novērtējumu, kas minēts 2. punktā. Katra Puse var pēc sava ieskata tās ekonomiskās un sociālās attīstības stratēģijās iekļaut migrācijas jautājumus,

apskatot tos no tās migrantu izcelsmes valsts, tranzītvalsts un galamērķa valsts viedokļa. Sadarbība migrācijas jomā var cita starpā ietvert spēju veidošanu un tehnisko palīdzību, par ko vienojušās Puses.

2. Sadarbība starp Pusēm tiks balstīta uz vajadzībām; to īstenoš, Pusēm savstarpēji apspriežoties, un tajā galvenā uzmanība tiks pievērsta šādiem jautājumiem:

- a) galvenie migrācijas cēloņi,
- b) viedokļu apmaiņa par praksi un normām, kas attiecas uz starptautiskās aizsardzības nodrošināšanu personām, kurām tā ir vajadzīga,
- c) efektīvas un preventīvas politikas izstrāde pret neatbilstīgu imigrāciju, migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību, tostarp metožu izstrāde cilvēku kontrabandistu un tirgoņu tīklu apkarošanai un šādas tirdzniecības upuru aizsardzībai,
- d) personu, kuras uzturas nelikumīgi, atgriešana, nodrošinot piemērotus, humānus un cilvēka cienīgus apstākļus, tostarp viņu brīvprātīgas atgriešanās veicināšana, un šo personu atpakaļuzņemšana atbilstīgi 3. punktam,
- e) jautājumiem, kas atzīti par abas Puses interesējošiem vīzu un ceļošanas dokumentu drošības jomā,
- f) jautājumiem, kas atzīti par abas Puses interesējošiem robežu pārvaldības jomā.

3. Sadarbības ietvaros, lai novērstu un kontrolētu nelegālu imigrāciju, un neskarot vajadzību aizsargāt cilvēku tirdzniecības upurus, Puses turpmāk vienojas, ka:

- a) Malaizija, ievērojot nepieciešamību apstiprināt valstspiederību, uzņem atpakaļ visus savus valstspiederīgos, kuri nelegāli uzturas kādas ES dalībvalsts teritorijā, pēc šīs dalībvalsts pieprasījuma un bez papildu formalitātēm, izņemot tās, kas minētas 4. punktā,
- b) katra ES dalībvalsts, ievērojot nepieciešamību apstiprināt valstspiederību, uzņem atpakaļ visus savus valstspiederīgos, kuri nelegāli uzturas Malaizijas teritorijā, pēc Malaizijas pieprasījuma un bez papildu formalitātēm, izņemot tās, kas minētas 4. punktā.

4. Panta 3. punkta nolūkā ES dalībvalstis un Malaizija nekavējoties nodrošina saviem valstspiederīgajiem šādiem mērķiem atbilstošus ceļošanas dokumentus. Ja personai, kura jau uzņem atpakaļ, nav nekādu dokumentu vai citu pierādījumu, kas apliecina tās valstspiederību, Malaizijas vai ES kompetentās diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības pēc Malaizijas vai attiecīgās ES dalībvalsts pieprasījuma veiks pasākumus, lai intervētu šo personu nolūkā noteikt tās valstspiederību. Šis pants neskar Pušu attiecīgos tiesību aktus, normas un noteikumus, kas saistīti ar valstspiederības noteikšanu.

5. Ja kāda no Pusēm to uzskata par nepieciešamu, Puses sāk sarunas starp ES un Malaiziju par nolīgumu, ar ko reglamentē konkrētus pienākumus attiecībā uz atpakaļuzņemšanu, tostarp pienākumu attiecībā uz tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras nav to valstspiederīgās, bet kurām ir derīga uzturēšanās atļauja, ko izsniegusi kāda no Pusēm, vai kuras ir ieceļojušas Puses teritorijā tieši no otras Puses teritorijas.

21. pants

Konsulārā aizsardzība

Malaizija piekrīt, ka visu pārstāvēto ES dalībvalstu diplomātiskās un konsulārās iestādes nodrošina aizsardzību visiem to ES dalībvalstu pilsoņiem, kurām Malaizijā nav pastāvīgās pārstāvniecības, kas faktiski spēj sniegt konsulāro aizsardzību konkrētā gadījumā, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās ES dalībvalsts pilsoņiem.

22. pants

Nelikumīgas narkotiskās vielas

1. Puses, izmantojot efektīvu koordināciju starp kompetentajām iestādēm, tostarp vajadzības gadījumā veselības, tieslietu, iekšlietu un muitas iestādēm, sadarbojas ar mērķi samazināt nelikumīgo narkotisko vielu piedāvājumu, kontrabandu un pieprasījumu, kā arī narkomānijas nelabvēlīgo ietekmi uz indivīdiem un sabiedrību kopumā, un lai nodrošinātu prekursoru efektīvāku izplatības novēršanu.

2. Puses vienojas par sadarbības līdzekļiem šo mērķu sasniegšanai. Pasākumi ir balstīti uz Pušu abpusēji atzītiem principiem, ņemot vērā piemērojamās starptautiskās konvencijas, Politisko deklarāciju un Deklarāciju par pamatprincipiem narkotisko vielu pieprasījuma mazināšanai, kuras pieņēma 1998. gada 10. jūnijā ANO Ģenerālās asamblejas 20. ārkārtas sesijā par narkotikām, un Politisko deklarāciju un Rīcības plānu par starptautisko sadarbību, kas vērsta uz integrētu un līdzsvarotu stratēģiju narkomānijas apkarošanai pasaulē, kurus 2009. gada martā pieņēma ANO Narkotisko vielu komisijas 52. sesijā.

3. Puses apmainīsies ar pieredzi tādās jomās kā tiesību aktu izstrāde un politikas veidošana par valsts institūciju un informācijas centru izveidi, personāla apmācība, ar narkotikām saistītā pētniecība un narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgā ražošanā izmantoto prekursoru izplatības novēršana.

23. pants

Organizētā noziedzība un korupcija

Puses vienojas sadarboties, lai apkarotu organizēto noziedzību, ekonomikas un finanšu noziegumus, kā arī korupciju. Šādas sadarbības mērķis ir īstenot piemērojamās starptautiskos instrumentus, kam Puses ir pievienojušās, jo īpaši ANO Konvenciju cīņai pret starptautisko organizēto noziedzību un tai pievienotos protokolus, kā arī ANO Pretkorupcijas konvenciju.

24. pants

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma finansēšana

1. Puses vienojas par vajadzību strādāt un sadarboties, lai novērstu un apkarotu to, ka Pušu finanšu sistēmas, tostarp finanšu iestādes un noteikti ar finansēm nesaistīti uzņēmumi un profesijas, tiek izmantotas terorisma finansēšanai un tādu līdzekļu legalizēšanai, kas iegūti smagu noziedzīgu nodarījumu rezultātā.

2. Puses vienojas, ka sadarbība saskaņā ar 1. punktu dod iespēju apmainīties ar būtisku informāciju saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem, normām, noteikumiem un piemērojamajiem starptautiskajiem standartiem par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu un apkarošanu, piemēram, tiem, ko pieņēmusi Finanšu darījumu darba grupa.

3. Sadarbība arī tiek paplašināta attiecībā uz spēju veidošanu nolūkā apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, tostarp apmaiņu ar labāko praksi, zināšanām un apmācību, par ko vienojušās Puses.

VI SADAĻA

SADARBĪBA CITĀS NOZARĒS

25. pants

Cilvēktiesības

1. Puses vienojas sadarboties cilvēktiesību ievērošanas veicināšanā un aizsardzībā jomās, par kurām tām savstarpēji jāvienojas.
2. Šī sadarbība var, cita starpā, ietvert:
 - a) apmaiņu ar labāko praksi attiecībā uz starptautisku konvenciju ratifikāciju un īstenošanu, rīcības plānu izstrādi un īstenošanu vietējā līmenī un Pušu attiecīgo valsts cilvēktiesību iestāžu lomai un darbību,
 - b) izglītošanu par cilvēktiesībām,
 - c) jēgpilna, visaptveroša dialoga izveidi cilvēktiesību jomā,
 - d) sadarbību ar attiecīgajām ANO cilvēktiesību struktūrām.

26. pants

Finanšu pakalpojumi

1. Puses vienojas stiprināt sadarbību, lai pieņemtu saskaņotākus kopīgos noteikumus un standartus un uzlabotu uzskaites, revīzijas, uzraudzības un normatīvās sistēmas banku, apdrošināšanas un citās finanšu nozares daļās, tostarp attiecībā uz islāmiskajiem finanšu pakalpojumiem.
2. Puses minētajos nolūkos atzīst spēju palielināšanas pasākumu nozīmi.

27. pants

Ekonomikas politikas dialogs

Puses vienojas sadarboties, lai veicinātu informācijas apmaiņu par to attiecīgajām ekonomikas tendencēm, kā arī pieredzes apmaiņu attiecībā uz ekonomikas politiku reģionālās ekonomiskās sadarbības un integrācijas kontekstā.

28. pants

Labā pārvaldība nodokļu jomā

1. Puses vienojas stiprināt sadarbību nodokļu jomā. Saimnieciskās darbības veicināšanas un attīstības nolūkā Puses atzīst labas pārvaldības principu nodokļu jomā – pārredzamības, informācijas apmaiņas un izvairīšanās no kaitnieciskas nodokļu prakses – nozīmi un apņemas tos īstenot saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.
2. Puses arī vienojas sadarboties, lai veicinātu spēju veidošanu saistībā ar labu pārvaldību nodokļu jomā nolūkā uzlabot kompetenci un zinātību, par ko var savstarpēji vienoties.

29. pants

Rūpniecības politika un mazie un vidējie uzņēmumi

Puses, ņemot vērā to attiecīgās ekonomikas politikas un mērķus, vienojas veicināt rūpniecības politikas sadarbību visās jomās, kas tiek uzskatītas par piemērotām, lai uzlabotu mazo un vidējo uzņēmumu ("MVU") konkurētspēju, cita starpā ar:

- a) informācijas un pieredzes apmaiņu par pamatnosacījumu radīšanu MVU, lai uzlabotu to konkurētspēju,
- b) sakaru veicināšanu ekonomikas dalībnieku starpā, rosinot kopīgus ieguldījumus un izveidojot kopuzņēmumus un informācijas tīklus, jo īpaši ar pastāvošo Savienības horizontālo programmu palīdzību, un sekmējot humanitāro tehnoloģiju (*soft technology*) un materiālo tehnoloģiju (*hard technology*) apmaiņu starp partneriem,
- c) informācijas sniegšanu, inovāciju veicināšanu un labākās prakses apmaiņu saistībā ar piekļuvi finansējumam, tostarp mikrouzņēmumiem un maziem uzņēmumiem,
- d) attiecīgo darbību, ko ir izveidojuši Pušu privātie sektori, veicināšanu un atbalstu tām,
- e) uzņēmējdarbības sociālās atbildības un pārskatatbildības, kā arī ilgtspējīga patēriņa un ražošanas, sekmēšanu, tostarp apmainoties ar labāko praksi attiecībā uz atbildīgu uzņēmējdarbību,
- f) kopīgiem pētniecības un inovācijas projektiem izvēlētajās rūpniecības jomās, par ko abpusēji vienojas.

30. pants

Tūrisms

1. Puses veic pasākumus, lai uzlabotu informācijas apmaiņu un izveidotu labāko praksi nolūkā nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu tūrisma attīstību.
2. Puses vienojas attīstīt sadarbību saistībā ar dabas un kultūras mantojuma aizsardzību un tā potenciāla līdzsvarošanu, mīkstinot tūrisma negatīvo ietekmi un veicinot tūrisma uzņēmējdarbības pozitīvu ieguldījumu vietējo kopienu ilgtspējīgā attīstībā, cita starpā attīstot ekotūrismu, vienlaikus respektējot vietējo un pamatiedzīvotāju kopienu cieņu un intereses, kā arī uzlabojot apmācību tūrisma nozarē.

31. pants

Informācijas sabiedrība

1. Atzīstot, ka informācijas un komunikāciju tehnoloģijas ("IKT") ir būtiska mūsdienu pasaules sastāvdaļa un ka tām ir svarīga nozīme ekonomikas un sociālajā attīstībā, Puses apņemas apmainīties ar viedokļiem par savu attiecīgo politiku šajā jomā nolūkā veicināt ekonomikas attīstību.
2. Sadarbība šajā jomā, cita starpā, ietver:
 - a) piedalīšanos dialogā par informācijas sabiedrības dažādajiem aspektiem, īpaši elektronisko sakaru politiku un regulējumu, tostarp universālajiem pakalpojumiem, licencēšanu un vispārējām atļaujām, privātuma un personas datu aizsardzību, kā arī pārvaldes iestāžu neatkarību un efektivitāti,

- b) informācijas apmaiņu par Pušu tīklu un pakalpojumu savstarpējo savienojamību un savietojamību,
- c) informācijas apmaiņu par standartizāciju, atbilstības novērtēšanu un informācijas izplatīšanu par IKT,
- d) Pušu sadarbības veicināšanu pētniecības jomā attiecībā uz informācijas un komunikācijas tehnoloģijām,
- e) sadarbību digitālās televīzijas jomā, tostarp pieredzes apmaiņu par ieviešanu, normatīvajiem aspektiem un spektra pārvaldības labākās prakses apmaiņu,
- f) IKT drošības aspektus, kā arī cīņu pret kibernetizāciju.

32. pants

Kiberdrošība

1. Puses sadarbojas kiberdrošības jomā, apmainoties ar informāciju par stratēģijām, politiku un labāko praksi saskaņā ar to tiesību aktiem un starptautiskajām saistībām cilvēktiesību jomā.
2. Puses veicina informācijas apmaiņu par kiberdrošību izglītības un apmācības jomās, izpratnes veicināšanas iniciatīvas, standartu izmantošanu un pētniecību un izstrādi.

33. pants

Audiovizuālie un plašsaziņas līdzekļi

Puses izskatīs līdzekļus, kā veicināt apmaiņu, sadarbību un dialogu attiecīgo iestāžu starpā audiovizuālajā un plašsaziņas līdzekļu jomā. Puses vienojas veikt regulāru dialogu šajās jomās.

VI SADAĻA

SADARBĪBA ZINĀTNES, TEHNOĻĪJU UN INOVĀCIJAS JOMĀ

34. pants

Zinātne, tehnoloģijas un inovācija

1. Puses veicina, attīsta un sekmē sadarbību zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas jomā, ņemot vērā abu Pušu intereses un ieguvumus, saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem, noteikumiem un politiku.
2. Sadarbības jomas var ietvert biotehnoloģijas, IKT, kiberdrošību, ražošanas un materiālu tehnoloģijas, nanotehnoloģijas, kosmosa tehnoloģijas, jūras zinātne un atjaunojamās enerģijas.
3. Sadarbības veidi cita starpā var ietvert:
 - a) informācijas apmaiņu zinātnes, tehnoloģiju, inovācijas politikas un programmu jomā,
 - b) pētniecības partnerības starp Pušu zinātniskajām aprindām, pētniecības centriem, universitātēm un ražotājiem veicināšanu,
 - c) pētnieku apmācības un apmaiņas veicināšanu.

4. Minēto sadarbības darbību pamatā vajadzētu būt savstarpīguma, taisnīgas attieksmes un abpusēja izdevīguma principiem, un tām būtu jānodrošina atbilstoša intelektuālā īpašuma aizsardzība.

5. Attiecībā uz minētajām sadarbības darbībām Puses veicina savu attiecīgo augstākās izglītības iestāžu, pētniecības centru un ražojošo nozaru līdzdalību.

6. Puses vienojas veicināt sabiedrības izpratni par to attiecīgajām programmām un sadarbību zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomā un šādu programmu piedāvātajām iespējām.

35. pants

Videi nekaitīgas tehnoloģijas

1. Puses vienojas stiprināt sadarbību videi nekaitīgu tehnoloģiju jomā nolūkā:

- a) veicināt videi draudzīgu tehnoloģiju iekļaušanu tādās nozarēs kā enerģētika, būvniecība, ūdens un atkritumu apsaimniekošana un transportēšana;
- b) sekmēt spēju veidošanu videi draudzīgo tehnoloģiju nozarē, kas saskaņā ar abpusēju vienošanos var ietvert sadarbību regulējuma un tirgus instrumentu jomā, piemēram, videi nekaitīgu tehnoloģiju finansēšanu, zaļo iepirkumu un ekomarķējumu,
- c) veicināt sabiedrības izglītošanu un informēšanu par videi nekaitīgām tehnoloģijām un sekmēt to plašu izmantošanu,
- d) veicināt un izstrādāt vides tehnoloģijas, ražojumus un pakalpojumus.

2. Sadarbība var izpausties kā dialogs starp attiecīgajām iestādēm un aģentūrām, informācijas apmaiņa, personāla apmaiņas programmas, mācību braucieni, semināri un darbsemināri.

36. pants

Enerģētika

1. Puses apņemas pastiprināt sadarbību enerģētikas jomā nolūkā:

- a) dažādot enerģijas piegādes avotus un ceļus, lai stiprinātu energoapgādes drošību, izstrādāt jaunus, ilgtspējīgus, inovatīvus un atjaunojamus enerģijas veidus, tostarp biodegvielas, biomasas un biogāzes, vēja un saules enerģiju, kā arī hidroelektroenerģijas ražošanu, vienlaikus atbalstot atbilstoša politikas satvara un transportēšanas un pārvades maršrutu izstrādi,
- b) veicināt enerģijas ražošanas, sadales un galapatēriņa energoefektivitāti,
- c) veicināt ilgtspējīgas enerģijas ražošanas un izmantošanas tehnoloģiju nodošanu,
- d) stiprināt sadarbību nolūkā pievērsties ar enerģiju saistīto klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās jautājumiem Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (“UNFCCC”) ietvaros,
- e) uzlabot spēju veidošanu un veicināt ieguldījumus šajā jomā.

2. Tālab Puses vienojas sekmēt saziņu un attiecīgā gadījumā kopīgu pētniecību, lai gūtu abpusēju labumu, tostarp attiecīgā reģionālā un starptautiskā kontekstā. Atsaucoties uz 39. pantu un 2002. gadā Johannesburgā notikušās Vispasaules sanāksmes par ilgtspējīgu

attīstību (“WSSD”) secinājumiem, Puses atzīmē vajadzību pievērst uzmanību saiknei starp pieejamu piekļuvi energoapgādes pakalpojumiem un ilgtspējīgu attīstību. Šīs darbības var veicināt sadarbībā ar Eiropas Savienības Enerģētikas iniciatīvu, kas tika uzsākta WSSD.

37. pants

Transports

1. Puses vienojas aktīvi sadarboties savstarpēji interesējošās jomās. Šī sadarbība attieksies uz visiem transporta veidiem un to savienojamību un ietvers preču un pasažieru pārvadājumu veicināšanu, garantējot drošumu, drošību, vides aizsardzību, cilvēkresursu attīstību un tirdzniecības un ieguldījumu iespēju palielināšanu.
2. Aviācijas nozarē Pušu sadarbības mērķis cita starpā ir veicināt:
 - a) ekonomisko attiecību attīstību, pamatojoties uz saskaņotu tiesisko regulējumu, ar mērķi veicināt uzņēmējdarbību,
 - b) tehnisko un regulējuma konvergenci attiecībā uz drošumu, drošību, gaisa satiksmes pārvaldību, ekonomisko regulējumu un vides aizsardzību,
 - c) siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu,
 - d) abpusējas intereses projektus,
 - e) sadarbību starptautiskos forumos.
3. Jūras transporta nozarē Pušu sadarbības mērķis cita starpā ir veicināt:
 - a) dialogu par attiecīgiem jautājumiem, piemēram, piekļuvi starptautiskajiem tirgiem un tirdzniecībai uz komerciāla pamata un bez diskriminācijas, valsts režīma un vislielākā labvēlības režīma atrunu kuģiem, kuri kuģo ar kādas ES dalībvalsts vai Malaizijas karogu vai kurus ekspluatē attiecīgās valsts valstspiederīgie vai uzņēmumi, un jautājumiem, kas saistīti ar tiešās piegādes transporta pakalpojumiem, izņemot kabotāžas tirdzniecību,
 - b) vajadzības gadījumā viedokļu un labākās prakses apmaiņu drošuma, drošības, tostarp pasākumu cīņai pret pirātismu un bruņotu laupīšanu jūrā jomā, un vides aizsardzības procedūru, standartu un noteikumu jomā saskaņā ar attiecīgajām starptautiskajām konvencijām,
 - c) sadarbību starptautiskos forumos, jo īpaši tādās jomās kā siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana un jūrnieku darba apstākļi, izglītība, apmācība un sertifikācija.
4. Puses var apsvērt jebkādas iespējas sadarbības paplašināšanai savstarpēji interesējošās jomās.

38. pants

Izglītība un kultūra

1. Puses vienojas veicināt izglītības un kultūras sadarbību, kurā pienācīgi ņem vērā Pušu daudzveidību, lai palielinātu savstarpējo izpratni un zināšanas par abu Pušu attiecīgajām kultūrām. Šim nolūkam Puses atbalstīs un veicinās savu kultūras iestāžu darbību.
2. Puses cenšas veikt atbilstīgus pasākumus, lai veicinātu kultūras apmaiņu, tostarp apmaiņas braucienus, un īstenotu kopīgas iniciatīvas dažādās kultūras jomās, tostarp

sadarbību kultūras mantojuma saglabāšanā, ievērojot kultūras daudzveidību. Šajā sakarā Puses vienojas arī turpināt atbalstīt Āzijas un Eiropas Fonda darbību.

3. Puses vienojas apspriesties un sadarboties attiecīgajos starptautiskajos forumos, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (“UNESCO”) ietvaros, lai sasniegtu kopīgus mērķus un veicinātu kultūru daudzveidību, kā arī kultūras mantojuma aizsardzību. Puses veicina un ievēro to principu īstenošanu, kas ietverti *UNESCO* Vispārējā deklarācijā par kultūras daudzveidību.

4. Puses turpina veicināt darbības un programmu īstenošanu augstākās izglītības jomā un darbības pētnieku mobilitātei un apmācībai, tostarp ES programmu *Erasmus+* un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības. Ar tām, cita starpā, atbalsta iestāžu sadarbību un sakaru attīstību starp augstākās izglītības iestādēm, sekmē studentu, pētnieku, akadēmiskā personāla un ekspertu mobilitāti, veicina informācijas un zinātnes apmaiņu, atbalsta spēju veidošanu un mācīšanas un mācīšanās kvalitātes attīstību. Darbības var attiekties arī uz iestāžu sadarbību ar tādām iestādēm kā Āzijas un Eiropas institūts.

39. pants

Vide un dabas resursi

1. Ņemot vērā Riodežaneiro 1992. gada ANO Vides un attīstības jautājumiem veltītās konferences, *WSSD* un Riodežaneiro 2012. gada ANO konferences par ilgtspējīgu attīstību (*Rio+20*) rezultātus, kā arī programmu 2030. gadam, Puses vienojas sadarboties, lai veicinātu vides saglabāšanu un uzlabošanu nolūkā nodrošināt ilgtspējīgu attīstību. Visos pasākumos, ko Puses īsteno saskaņā ar šo nolīgumu, tiek ņemta vērā attiecīgo daudzpusējo nolīgumu īstenošana vides jomā.

2. Puses atzīst nepieciešamību saglabāt un ilgtspējīgā veidā pārvaldīt dabas resursus un bioloģisko daudzveidību kā pamatu pašreizējās un nākamo paaudžu attīstībai, jo īpaši saskaņā ar Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un Konvenciju par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām. Tās apņemas īstenot saskaņā ar minētajām konvencijām pieņemtos lēmumus, tostarp izmantojot stratēģijas un rīcības plānus.

3. Puses apņemas turpināt un stiprināt sadarbību vides aizsardzībā, tostarp reģionālo programmu, labākās prakses apmaiņas, politisko un regulatīvo dialogu, konferenču un semināru ietvaros, jo īpaši attiecībā uz:

- a) informētības veicināšanu par vides jautājumiem un visu vietējo kopienu plašāku līdzdalību vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības centienos,
- b) klimata pārmaiņu problēmas risināšanu, jo īpaši attiecībā uz ietekmi uz ekosistēmām un dabas resursiem,
- c) spēju veidošanas sekmēšanu attiecībā uz dalību daudzpusējos nolīgumos vides jomā, kas tām ir piemērojami, un šo nolīgumu īstenošanu,
- d) sadarbības paplašināšanu ar mērķi aizsargāt, saglabāt un ilgtspējīgā veidā apsaimniekot mežu resursus un cīnīties pret nelegālu mežsīrādī un ar to saistīto tirdzniecību,

- e) bioloģiskās daudzveidības, tostarp apdraudēto sugu, to biotopu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu, sadarbības stiprināšanu invazīvo svešzemju sugu, kas Pusēm rada bažas, un degradēto ekosistēmu atjaunošanu,
 - f) cīņu pret savvaļas augu un dzīvnieku nelikumīgu tirdzniecību un efektīvu pasākumu šādas tirdzniecības novēršanai īstenošanu,
 - g) bīstamo atkritumu, citu atkritumu un ozona slāni noārdošu vielu nelegālas pārrobežu transportēšanas novēršanu,
 - h) piekrastes un jūras vides aizsardzības un saglabāšanas uzlabošanu un jūras resursu ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanu,
 - i) apkārtējā gaisa kvalitātes uzlabošanu, atkritumu, ūdens resursu un ķīmisko vielu apsaimniekošanu videi nekaitīgā veidā, kā arī ilgtspējīga patēriņa un ražošanas veicināšanu,
 - j) augsnes aizsardzības un saglabāšanas un ilgtspējīgas zemes apsaimniekošanas veicināšanu,
 - k) aizsargājamo teritoriju noteikšanas veicināšanu un ekosistēmu un dabas teritoriju aizsardzību, kā arī nacionālo parku efektīvu pārvaldību, pienācīgi ņemot vērā to vietējo un pamatiedzīvotāju kopienu intereses, kuri dzīvo šajās teritorijās vai to tuvumā,
 - l) efektīvas sadarbības veicināšanu Konvencijai par bioloģisko daudzveidību pievienotā Nagojas protokola par ģenētisko resursu pieejamību un to izmantošanā iegūto labumu taisnīgu un godīgu sadali ietvaros,
 - m) ilgtspējas nodrošināšanas shēmu, piemēram, godīgas un ētiskas tirdzniecības shēmu, ekomarķējuma un sertifikācijas shēmu izstrādes un izmantošanas veicināšanu.
4. Puses sekmē savstarpēju piekļuvi programmām šajās jomās, ievērojot šādu programmu konkrētos noteikumus.
5. Puses apņemas pastiprināt sadarbību nolūkā pievērsties klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās jautājumiem *UNFCCC* ietvaros.

40. pants

Lauksaimniecība, mājlopi, zivsaimniecība un lauku attīstība

Puses vienojas rosināt dialogu un veicināt sadarbību lauksaimniecības, mājlopu, zivsaimniecības, tostarp akvakultūras, un lauku attīstības jomā. Puses apmainīsies ar informāciju par:

- a) lauksaimniecības politiku, lauksaimniecības starptautiskajām perspektīvām un vispārīgi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm,
- b) iespējām veicināt augu, dzīvnieku, ūdensdzīvnieku un to izcelsmes produktu tirdzniecību,
- c) politiku saistībā ar dzīvnieku labturību,
- d) attīstības politiku lauku apvidos, tostarp spēju veidošanas programmām un labāko praksi saistībā ar lauku kooperatīviem un lauku apvidos ražoto produktu tirdzniecības veicināšanu,

- e) augu, dzīvnieku un ūdensvalsts izcelsmes produktu kvalitātes politiku,
- f) ilgtspējīgas un videi nekaitīgas lauksaimniecības, agrorūpniecības izveidi un biotehnoloģiju nodošanu,
- g) augu šķirņu aizsardzību, sēšanas tehnoloģiju, kultūraugu produktivitātes uzlabošanu, alternatīvas audzēšanas metodēm, tostarp lauksaimniecības biotehnoloģijām,
- h) lauksaimniecības un mājlopu datubāzu izstrādi,
- i) apmācību lauksaimniecības, veterinārajā un zivsaimniecības, tostarp akvakultūras, jomā,
- j) ilgtspējīgas un atbildīgas ilgtermiņa jūrniecības un zivsaimniecības politikas atbalstīšanu, tostarp piekrastes un tāljūras resursu saglabāšanu un apsaimniekošanu,
- k) pasākumu sekmēšanu nelikumīgas, neregistrētas un nereglamentētas zvejas prakses un saistītās tirdzniecības apkarošanai.

41. pants

Veselība

1. Nolūkā uzlabot iedzīvotāju veselības stāvokli Puses vienojas sadarboties veselības jomā, cita starpā tādās jomās kā profilaktiskā medicīna, galvenās infekcijas slimības un citi veselības draudi, piemēram, neinfekciozas slimības, kā arī starptautiskie veselības nolīgumi.
2. Sadarbību galvenokārt īsteno ar:
 - a) informācijas apmaiņu un sadarbību tādu veselības apdraudējumu kā putnu un pandēmiskās gripas, kā arī citu galveno infekcijas slimību, kas potenciāli var izraisīt pandēmijas, savlaicīgā profilaksē,
 - b) apmaiņām, pētniecības stipendijām un apmācību programmām,
 - c) pilnīgu un savlaicīgu starptautisko veselības nolīgumu, piemēram, Pasaules Veselības organizācijas ("PVO") Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu un PVO Pamatkonvencijas par tabakas kontroli, īstenošanu.

42. pants

Nodarbinātība un sociālās lietas

1. Puses vienojas uzlabot sadarbību nodarbinātības un sociālo lietu jomā, tostarp sadarbību jautājumos par reģionālo un sociālo kohēziju, veselību un drošību darbavietā, dzimumu līdztiesību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību nolūkā stiprināt globalizācijas sociālo dimensiju.
2. Puses atkārtoti apstiprina vajadzību atbalstīt tādu globalizāciju, kas sniedz labumu visiem, sekmēt pilnīgu un ražīgu nodarbinātību, kā arī pienācīgas kvalitātes nodarbinātību kā būtisku elementu, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību un nabadzības samazināšanu saskaņā ar ANO Ģenerālās asamblejas 2005. gada Rezolūciju 60/1 un ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes augstākā līmeņa sanāksmes 2006. gada 5. jūlija Ministru deklarāciju, un ņemot vērā Starptautiskā Darba organizācijas ("*ILO*") 2008. gada Deklarāciju par sociālo taisnīgumu taisnīgai globalizācijai. Puses ņem vērā to ekonomiskās un sociālas situācijas attiecīgās iezīmes un atšķirības.
3. Puses vēlreiz apstiprina savas saistības ievērot, veicināt un īstenot starptautiski atzītus darba un sociālos pamatstandartus, kā minēts jo īpaši 1998. gada *ILO* Deklarācijā par pamattiesībām un principiem darbā, un īstenot attiecīgās *ILO* konvencijas, kuras tām ir

piemērojamas. Puses sadarbosies un apmainīsies ar informāciju par attiecīgiem nodarbinātības un darba jautājumiem, par ko tās ir vienojušās.

4. Sadarbības veidi var cita starpā ietvert konkrētas programmas un projektus pēc savstarpējas vienošanās, kā arī dialogu, sadarbību un iniciatīvas savstarpēju interešu jautājumos divpusējā vai daudzpusējā līmenī, piemēram, *ASEM*, *ES – ASEAN* dialogā un *ILO*.

43. pants

Statistika

Papildus esošajiem pasākumiem sadarbības statistikas jomā Savienības un *ASEAN* starpā un atbilstīgi Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem, noteikumiem un politikai, Puses vienojas veicināt statistikas spējas veidošanu, statistikas metožu un prakses, tostarp statistikas vākšanas un izplatīšanas, saskaņošanu, tādējādi dodot Pusēm iespēju uz abpusēji pieņemama pamata izmantot statistiku par nacionālajiem kontiem, ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, preču un pakalpojumu tirdzniecību un plašākā nozīmē par jebkuru citu savstarpēji saskaņotu šā nolīguma aptverto jomu, kas cieši saistīta ar datu vākšanu, analīzi un izplatīšanu.

44. pants

Pilsoniskā sabiedrība

Puses atzīst pilsoniskās sabiedrības organizāciju un akadēmisko iestāžu nozīmi un potenciālo ieguldījumu šā nolīguma ietvaros plānotās sadarbības īstenošanai un vienojas iespēju robežās attiecīgajās sadarbības jomās un saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem, noteikumiem un politiku veicināt dialogu ar minētajām struktūrām un to pilnvērtīgu līdzdalību.

45. pants

Valsts pārvalde

Puses vienojas sadarboties, lai sekmētu spēju palielināšanu valsts pārvaldes jomā. Sadarbība šajā jomā var būt viedokļu apmaiņa par labāko praksi saistībā ar pārvaldes metodēm, pakalpojumu sniegšanu, institucionālo spēju stiprināšanu un pārredzamības jautājumiem.

46. pants

Katastrofu pārvarēšana

1. Puses atzīst, ka ir nepieciešams mazināt ietekmi, ko rada dabas un cilvēka izraisītas katastrofas. Puses apstiprina savu kopējo apņemšanos veicināt preventīvos, seku mazināšanas, sagatavotības, reaģēšanas un seku novēršanas pasākumus, lai palielinātu sabiedrības un infrastruktūru izturētspēju, un vajadzības gadījumā sadarboties divpusējā un daudzpusējā līmenī, lai gūtu panākumus šo mērķu sasniegšanā.

2. Sadarbība cita starpā var notikt šādi:

- a) labākās prakses apmaiņa katastrofu pārvarēšanas jomā,
- b) spēju palielināšana,
- c) informācijas apmaiņa,
- d) sabiedrības informētības un vispārējās izglītības veicināšana.

3. Šā panta 2. punktā minētā sadarbība var ietvert informācijas par katastrofu seku likvidēšanu un ārkārtas palīdzību apmaiņu, ņemot vērā gan *ES* Ārkārtas reaģēšanas koordinācijas centra, gan *ASEAN* Humānās palīdzības un katastrofu pārvarēšanas centra darbību.

VII SADAĻA SADARBĪBAS LĪDZEKĻI

47. pants

Sadarbības resursi

Lai sasniegtu šajā nolīgumā noteiktos mērķus, Puses vienojas darīt pieejamus atbilstīgus resursus sadarbībai jomās, uz ko attiecas šis nolīgums, tostarp finanšu līdzekļus, ciktāl to ļauj Pušu attiecīgie resursi un noteikumi. Šie sadarbības pasākumi attiecīgā gadījumā var ietvert spēju palielināšanu un tehniskās sadarbības iniciatīvas, ekspertu apmaiņu, pētījumu veikšanu un citus pasākumus, par kuriem Puses ir vienojušās.

48. pants

Finanšu palīdzība un intereses

1. Šā nolīguma ietvaros piešķirto ES finanšu palīdzību Puses īsteno saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem un sadarbosies, lai aizsargātu savas finanšu intereses.
2. Lai novērstu un apkarotu krāpšanu, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē to finanšu intereses, Puses saskaņā ar to attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, normām un noteikumiem veic atbilstīgus pasākumus. Šie pasākumi ietver informācijas apmaiņu un savstarpējo administratīvo palīdzību. Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai un Malaizijas kompetentās iestādes var vienoties par turpmāku sadarbību krāpšanas apkarošanas jomā.

49. pants

No sadarbības mehānismiem izrietošas intelektuālā īpašuma tiesības

No šā nolīguma sadarbības mehānismiem izrietošas intelektuālā īpašuma tiesības aizsargā un īsteno saskaņā ar attiecīgās Puses valsts tiesību aktiem, normām un noteikumiem un ar visiem attiecīgajiem starptautiskajiem nolīgumiem, kuru puses ir abas Puses. Tas neskar īpašus noteikumus saskaņā ar esošiem un turpmākiem individuāliem sadarbības mehānismiem.

VIII sadaļa
INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA

50. pants

Apvienotā komiteja

1. Puses vienojas saskaņā ar šo nolīgumu izveidot Apvienoto komiteju, ko veido Pušu atbilstīgi augsta līmeņa pārstāvji, kuru uzdevumi ir:
 - a) nodrošināt šā nolīguma pareizu darbību un īstenošanu,
 - b) noteikt prioritātes saistībā ar šā nolīguma mērķiem,
 - c) sniegt ieteikumus šā nolīguma mērķu veicināšanai,
 - d) vajadzības gadījumā risināt šā nolīguma interpretācijas, īstenošanas vai piemērošanas atšķirības saskaņā ar 53. pantu,
 - e) pārbaudīt visu informāciju par saistību neizpildi, ko iesniegusi kāda no Pusēm, un apspriesties ar otru Pusi, lai saskaņā ar 53. pantu rastu izlīguma ceļā panāktu un abām Pusēm pieņemamu risinājumu,
 - f) pārraudzīt 52. panta 2. punktā minēto konkrēto nolīgumu īstenošanu.
2. Apvienotā komitejas sanāksmes parasti notiek ne retāk kā reizi divos gados, pārmaiņus Malaizijā un Briselē, dienā, par ko savstarpēji vienojas. Pēc Pušu vienošanās var sasaukt arī Apvienotās komitejas ārkārtas sanāksmes. Apvienoto komiteju pēc kārtas vada katra no Pusēm. Apvienotās komitejas sanāksmju darba kārtību nosaka, Pusēm savstarpēji vienojoties.
3. Apvienotā komiteja var izveidot specializētās darba grupas, kas tai palīdzētu uzdevumu izpildē. Šīs darba grupas Apvienotajai komitejai katrā tās sanāksmē iesniedz sīkus ziņojumus par savu darbību.
4. Apvienotā komiteja pieņem savu reglamentu.

IX SADAĻA
NOBEIGUMA NOTEIKUMI

51. pants

Informācijas atklāšana

1. Šajā nolīgumā neko neuzskata par tādu, kas kādai no Pusēm pieprasa sniegt jebkādu informāciju, ja Puse uzskata, ka informācijas izpaušana ir pretrunā tās būtiskām drošības interesēm.
2. Puses nodrošina tās informācijas pienācīgu aizsardzību, ar kuru apmainās saskaņā ar šo nolīgumu, atbilstoši sabiedrības interesēm attiecībā uz piekļuvi informācijai un saskaņā ar to attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, normām un noteikumiem.

52. pants

Citi nolīgumi

1. Šis nolīgums neietekmē to saistību piemērošanu vai īstenošanu, ko Puses uzņēmušās attiecībās ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām.
2. Puses var papildināt šo nolīgumu, noslēdzot konkrētus nolīgumus jebkurā sadarbības jomā, kas ir šā nolīguma darbības jomā. Šādi konkrēti nolīgumi ir vispārējo divpusējo attiecību, ko reglamentē šis nolīgums, sastāvdaļa un kopējās institucionālās struktūras daļa.

53. pants

Saistību izpilde

1. Šā nolīguma interpretācijas, īstenošanas vai piemērošanas atšķirības risina izlīguma ceļā, apspriežoties vai risinot sarunas ar Apvienoto komiteju, neiesaistot trešās personas vai starptautisku tribunālu.
2. Ja kāda Puse uzskata, ka otra Puse nepilda kādas saistības saskaņā ar nolīgumu, tā par to informē otru Pusi. Puses apspriežas, lai panāktu attiecīgā jautājuma savstarpēji pieņemamu risinājumu. Šādas apspriedes notiek Apvienotās komitejas aizbildnībā. Ja Apvienotā komiteja nespēj panākt abpusēji pieņemamu risinājumu, paziņotāja Puse var veikt atbilstīgus pasākumus. Šā punkta nolūkā "atbilstīgi pasākumi" ir pasākumi, kurus ieteikusi Apvienotā komiteja, vai šā nolīguma pilnīga vai daļēja apturēšana.
3. Ja kāda Puse uzskata, ka otra Puse nepilda kādas saistības, kas 1. panta 1. punktā un 7. panta 1. punktā ir raksturotas kā būtiski elementi, tā par šo faktu un par atbilstīgiem pasākumiem, kurus tā plāno veikt, nekavējoties informē otru Pusi. Paziņotāja Puse informē Apvienoto komiteju par nepieciešamību steidzami rīkot apspriešanos par šo jautājumu. Ja 15 dienu laikā no apspriešanās sākuma un ne vēlāk kā 30 dienu laikā no šāda paziņojuma, Apvienotā komiteja nespēj panākt abpusēji pieņemamu risinājumu, paziņotāja Puse var veikt atbilstīgus pasākumus. Šā punkta nolūkā "atbilstīgi pasākumi" ir pasākumi, kurus ieteikusi Apvienotā komiteja, vai šā nolīguma vai konkrēta nolīguma 52. panta 2. punkta nozīmē pilnīga vai daļēja apturēšana.
4. Visi veiktie atbilstīgie pasākumi ir samērīgi ar šajā nolīgumā paredzēto saistību nepildīšanu un neietekmē citu šā nolīguma saistību, kuras attiecīgā situācija neskar, izpildi. Izvēloties atbilstīgus pasākumus, priekšroka jādod pasākumiem, kuri vismazāk traucē šā nolīguma vai konkrēta nolīguma 52. panta 2. punkts nozīmē darbību.

54. pants

Veicināšana

Lai sekmētu sadarbību nolīguma ietvaros, Puses piekrīt amatpersonām un ekspertiem, kas, veicot savas funkcijas, ir iesaistīti sadarbības īstenošanā, nodrošināt iespējas saskaņā ar Pušu tiesību aktiem, normām un noteikumiem.

55. pants

Teritoriālā piemērošana

Šis nolīgums attiecas, no vienas puses, uz teritorijām, kurās piemēro LES un LESD saskaņā ar minēto Līgumu noteikumiem, un, no otras puses, uz Malaizijas teritoriju.

56. pants

Pušu definīcija

Šā nolīguma nolūkos "Puses" nozīmē Eiropas Savienība, no vienas puses, un Malaizijas valdība, no otras puses.

57. pants

Turpmākā attīstība un grozījumi

1. Katra Puse var rakstiski iesniegt priekšlikumus par sadarbības jomu paplašināšanu vai grozījumus attiecībā uz jebkuru šā nolīguma nosacījumu.
2. Ierosinot paplašināt sadarbības jomu, tiek ņemta vērā pieredze, kas iegūta šā nolīguma vai konkrēta nolīguma, kas minēts 52. panta 2. punktā, piemērošanā un īstenošanā.
3. Šā nolīguma sadarbības jomas paplašināšana vai grozījumi tiek izdarīti, Pusēm par to savstarpēji rakstiski vienojoties, noslēdzot papildu nolīgumus vai protokolus vai tādus attiecīgus instrumentus, par kuriem Puses var vienojties.
4. Šādi papildu nolīgumi, protokoli vai attiecīgi instrumenti stājas spēkā dienā, par kuru Puses ir vienojušās, un kļūst par šā nolīguma neatņemamu sastāvdaļu.

58. pants

Stāšanās spēkā un ilgums

1. Šis nolīgums stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc dienas, kad pēdējā no Pusēm paziņo otrai Pusei par šim mērķim vajadzīgo juridisko procedūru pabeigšanu.
2. Šis nolīgums ir spēkā piecus gadus. Tas tiks automātiski pagarināts uz turpmākiem viena gada termiņiem, ja vien kāda no Pusēm sešus mēnešus pirms nākamā viena gada termiņa rakstiski nepaziņo otrai Pusei par savu nodomu nepagarināt šo nolīgumu.
3. Šo nolīgumu var izbeigt viena Puse ar rakstisku paziņojumu, kas iesniegts otrai Pusei. Izbeigšana stājas spēkā sešus mēnešus pēc tam, kad otra Puse ir saņēmusi paziņojumu.

59. pants

Paziņošana

Paziņojumus, kas veikti saskaņā ar 58. pantu, iesniedz attiecīgi Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsēkretariātam un Malaizijas Ārlietu ministrijai.

60. pants

Autentiskais teksts

Šo nolīgumu sagatavo divos oriģināleksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu, zviedru un malajiešu valodā, un visi teksti ir vienlīdz autentiski. Šā nolīguma atšķirīgas interpretācijas gadījumā Puses vēršas Apvienotajā komitejā.

Sagatavots.....[vieta] divtūkstoš [gads] gada [datums]
..... [mēnesis].

EIROPAS SAVIENĪBAS VĀRDĀ –

MALAIZIJAS VALDĪBAS VĀRDĀ –